

บทที่ 3

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องคำซ้อนแล้วนำมาวิเคราะห์เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ ความหมาย ที่มา และลักษณะทางไวยากรณ์ของคำซ้อนแล้ว ผลปรากฏว่าคำซ้อนนั้นอาจจำแนกออกได้เป็น 4 หมวดใหญ่ ๆ และอีก 1 หมวดย่อย ดังนี้คือ

- ตอนที่ 1 หมวดคำซ้อนที่เป็นคำนาม
- ตอนที่ 2 หมวดคำซ้อนที่เป็นคำกริยากรรม
- ตอนที่ 3 หมวดคำซ้อนที่เป็นกริยากรรมย่อย
- ตอนที่ 4 หมวดคำซ้อนที่เป็นคำกริยาสกรรม
- ตอนที่ 5 หมวดย่อย ๆ ได้แก่ คำซ้อนที่เป็นคำบุพพท คำซ้อนที่เป็นคำกริยาวิเศษณ์ คำซ้อนที่เป็นคำเชื่อมประโยค

จากข้อมูลทั้งหมด 350 คำ ปรากฏว่า หมวดคำซ้อนที่เป็นนามมีจำนวน 66 คำ เป็นกริยากรรม 46 คำ เป็นกริยากรรมย่อย 93 คำ และเป็นกริยาสกรรม 145 คำ หมวดคำประเภทอื่น ๆ คือ บุพพท กริยาวิเศษณ์ และคำเชื่อมประโยคน้อยเพียงอย่างละ 1 - 2 คำเท่านั้น จึงอาจสรุปได้ว่า คำที่นิยมนำมาซ้อนใช้นั้น คือคำประเภทคำนามและกริยา อันเป็นหมวดหลักของคำในภาษาไทยนั่นเอง คำประเภทอื่น ๆ ไม่เป็นที่นิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำประเภทอุทาน ไม่ปรากฏในคำซ้อนเลย

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคำซ้อนประเภทต่าง ๆ เกี่ยวกับความสามารถในการขยายคู่ การแบ่งประเภทของความหมาย และชนิดของคำทางไวยากรณ์ ปรากฏผล ดังนี้คือ

1. ชนิดของคำทางไวยากรณ์

- 1.1 หมวดคำซ้อนที่เป็นคำนาม แบ่งออกเป็นชนิดย่อยได้ 3 ชนิด

- 1.1.1 เป็นคำนามทั้งสองคำ (มีจำนวน 64 คำ)
- 1.1.2 เป็นคำนามและคำกริยาอกรรมยอย (จำนวน 1 คำ)
- 1.1.3 เป็นคำนามและคำกริยาสกรรม (จำนวน 1 คำ)
- 1.2 หมวดคำซ้อนที่เป็นคำกริยาอกรรม แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ
 - 1.2.1 เป็นคำกริยาอกรรมกับกริยาอกรรม (จำนวน 42 คำ)
 - 1.2.2 เป็นคำกริยาสกรรมและกริยาสกรรม (จำนวน 4 คำ)
- 1.3 หมวดคำซ้อนที่เป็นคำกริยาอกรรมยอย แบ่งออกได้เป็น 6 ชนิด คือ
 - 1.3.1 เป็นคำกริยาอกรรมยอยทั้งสองคำ (จำนวน 86 คำ)
 - 1.3.2 เป็นกริยาอกรรมทั้งสองคำ (จำนวน 1 คำ)
 - 1.3.3 เป็นคำกริยาอกรรมและกริยาอกรรมยอย (จำนวน 1 คำ)
 - 1.3.4 เป็นคำกริยาสกรรมและคำกริยาอกรรมยอย (จำนวน 1 คำ)
 - 1.3.5 เป็นคำกริยาอกรรมยอยและกริยาสกรรม (จำนวน 1 คำ)
 - 1.3.6 เป็นคำกริยาสกรรมและกริยาอกรรม (จำนวน 2 คำ)
- 1.4 หมวดคำซ้อนที่เป็นคำกริยาสกรรม มีเพียงชนิดเดียวเท่านั้นคือ ประกอบด้วยคำกริยาสกรรมทั้งสองคำ

เมื่อพิจารณาจากจำนวนคำในแต่ละหมวดย่อยแล้ว จะเห็นว่า หมวดคำซ้อนที่เป็นหมวดหลักของแต่ละประเภท คือประเภทที่มาจากคำประเภทเดียวกันซ้อนกันแล้ว ยังคงทำหน้าที่เป็นคำประเภทเดิม เช่น นาม + นาม = นาม กริยาอกรรม + กริยาอกรรม = กริยาอกรรม คำที่ผิดประเภทไปมีบ้าง แต่น้อยกว่าประเภทข้างตนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคำประเภทกริยาสกรรมไม่มีคำผิดประเภทมาเรียงซ้อนกันอยู่เลย

2. การศึกษาในด้านความหมาย

- 2.1 หมวดคำซ้อนที่เป็นนาม แบ่งออกได้เป็นประเภทยอย 4 ประเภท
- 2.2 หมวดคำซ้อนที่เป็นกริยาอกรรม แบ่งออกได้เป็นประเภทยอย 3 ประเภท
- 2.3 หมวดคำซ้อนที่เป็นกริยาอกรรมยอย แบ่งออกได้เป็นประเภทยอย 5 ประเภท

2.4 หมวดคำซ้อนที่เป็นกริยากรรม แบ่งออกได้เป็นประเภทย่อย 4 ประเภท การแบ่งประเภทย่อยทั้ง 12 ประเภทใน 4 หมวดคำข้างต้น ผู้วิจัยถือหลัก วิเคราะห์ความหมายโดยพิจารณาจากคำในประโยคเดิมและประโยคใหม่เมื่อเป็นคำซ้อน อาจสรุปรวมได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ

ก. ประเภทที่ความหมายของคำทั้ง 2 คำ เมื่อนำมาซ้อนกันแล้วไม่เปลี่ยนแปลง มากนัก คงใช้ในรูปแบบประโยคแบบเดิม หรือคล้ายเดิมได้คือ

ข. ประเภทที่ความหมายเปลี่ยนแปลงจากคำเดิมเป็นคำอุปมาประเภทนี้ เมื่อเป็น คำซ้อนไม่สามารถนำไปใช้แทนที่ในรูปแบบประโยคที่เคยใช้อยู่เดิมได้

ค. ประเภทที่ซ้ำมากเมื่อเป็นคำซ้อน ความหมายของแต่ละคำไม่เปลี่ยนแปลง จากเดิม แต่คำหนึ่งไม่มีที่ซ้ำเมื่ออยู่โดด ๆ เพราะเป็นคำวรรณคดี ราชศัพท์ หรือ ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ

3. การขยายคำ

3.1 คำซ้อนที่เป็นนามสามารถขยายคำได้ 4 แบบ คือ

3.1.1 $XY \longrightarrow AXAY$ เช่น ทุกกาลทุกเวลา

3.1.2 $XY \longrightarrow X^*BCY$ เช่น ถวยโถโธขาม

3.1.3 $XY \longrightarrow X_1^*Y_1^*X_2^*Y_2^*$ เช่น บานของทองหอ

3.1.4 $XY \longrightarrow XYD/DXY$ เช่น ภูติผีปีศาจ ชีวิตจิตใจ

3.2 คำซ้อนที่เป็นกริยากรรม มี 4 แบบ คือ

3.2.1 $XY \longrightarrow AXAY$ เช่น ทั้งเจ็บบัทั้งปวด

3.2.2 $XY \longrightarrow X_1^*Y_1^*X_2^*Y_2^*$ เช่น พุดจาวาซาน

3.2.3 $XY \longrightarrow X^*BYC$ เช่น ลมหายใจจาก

3.2.4 $XY \longrightarrow XYZZ$ เช่น พลิกฟื้นคืนชีพ

3.3 คำซ้อนที่เป็นกริยากรรมย่อยมี 5 แบบ คือ

3.3.1 $XY \longrightarrow AXAY$ เช่น ทั้งกล้าทั้งแข็ง

3.3.2 $XY \longrightarrow X_1^*Y_1^*X_2^*Y_2^*$ เช่น เศราสรอยหยอยเหงา

3.3.3 $XY \longrightarrow B^*XC^*$ เช่น หน้าใหญ่ใจโต

- 3.3.4 $XY \rightarrow BCXY/XYBC$ เช่น เจ็บปวดทรมาน, นิกรประชุม
- 3.3.5 $XY \rightarrow DXY/XYD$ เช่น เก่งกล้าสามารถ, ลำบากยากแค้น
- 3.4 คำที่เป็นกริยากรรม แบ่งออกได้เป็น 5 แบบ คือ
- 3.4.1 $XY \rightarrow AXAY$ เช่น จงเกลียดจงชัง
- 3.4.2 $XY \rightarrow X_1Y_1X_2Y_2$ เช่น กอดจูบดูไล้
- 3.4.3 $XY \rightarrow XBYC$ เช่น กอร่างสร้างตัว
- 3.4.4 $XY \rightarrow BCXY/XYBC$ เช่น รบราซาฟัน เล่าเรียนเขียนอ่าน
- 3.4.5 $XY \rightarrow XYD/DXY$ เช่น อุกกรานาจาร อุปถัมภ์คำจน

ความสามารถในการขยายของคำซ้อนที่เป็นนาม และคำซ้อนที่เป็นกริยากรรม ขยายออกได้ 4 แบบ ส่วนคำซ้อนที่เป็นกริยากรรมย่อยและคำซ้อนที่เป็นคำกริยากรรม ขยายออกได้ 5 แบบ เช่นเดียวกัน

จากข้อมูลที่ปรากฏ การขยายของคำซ้อนไม่สามารถจะเกิดได้กับคำซ้อนทุกคำ คำซ้อนส่วนใหญ่จะขยายไม่ได้ และประเภทที่ขยายได้มากที่สุดคือ ประเภท $XY \rightarrow AXAY$ ซึ่งสามารถแทรกคำเหมือนกันลงระหว่างคำซ้อน การขยายประเภทอื่น ๆ ขึ้นกับเสียงสัมผัส และความหมายซึ่งจะต้องคล้องจองกันโดยตลอด การขยายเช่นนี้เป็นแบบที่มีมาแต่เดิม หากคำที่สร้างขึ้นใหม่ได้ยาก นิดกับแบบแรกซึ่งเป็นแบบที่มีการสร้างขึ้นใหม่ได้เรื่อย ๆ โดยแทรกคำเข้าระหว่างคำซ้อน คำซ้อนก็อาจจะมาจากคำต่าง ๆ หลายประเภท เป็นการเปิดโอกาสให้สร้างคำใหม่ขึ้นอย่างกว้างขวาง

4. การศึกษาเกี่ยวกับที่มาของคำซ้อน

คำซ้อนที่มีที่มาจากแหล่งต่าง ๆ กัน สรุปได้ย่อ ๆ คือ

- ก. เป็นคำไทยล้วน
- ข. เป็นคำภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศ (คำใดมาก่อนก็ได้)
- ค. เป็นคำภาษาต่างประเทศล้วน (อาจจะเป็นประเภทเดียวกัน เช่น บาลีสันสกฤตกับบาลีสันสกฤต หรือ คำประเภทอื่น เช่น บาลีสันสกฤตกับเขมร)
- ง. เป็นคำไทยกับคำภาษาถิ่น (คำใดมาก่อนก็ได้)

ผู้วิจัยได้พยายามค้นคว้าหาหลักฐานที่มาเท่าที่ปรากฏแน่นอนในพจนานุกรม
ราชบัณฑิตยสถาน และพจนานุกรมภาษาถิ่น ตลอดจนชกถามผู้รู้ ได้ทราบที่มาของคำในข้อมูล
เป็นส่วนใหญ่ แต่ยังคงกำหนดแน่นอนที่เคียวไม่ได้ว่า ประเภทใดมีจำนวนเท่าใด เพราะคำ
ข้อแมงคำก็ปรากฏซ้ำกันในภาษาถิ่นหลายภาษา บางคำเป็นไค้ทั้งชาติและสันสกฤต และ
บางคำที่เป็นคำโบราณ ก็ไม่มีหลักฐานแน่นอนว่ามาจากภาษาใด อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่า
สังเกตว่า คำที่เป็นคำซ้อนในประเภท ข. ค. ง. นั้น จะต้องมีคำหนึ่งที่เป็นที่รู้จักดีของ
คนไทยอยู่เสมอ แม้จะเป็นคำมาจากต่างประเทศก็เป็นคำเก่ามีมานานแล้ว ส่วนอีกคำหนึ่ง
อาจยากกว่าหรือเป็นที่รู้จักน้อยกว่าก็ได้ ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจเกี่ยวกับการศึกษาราก
ของคำใดค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป เพราะจะให้ประโยชน์ในการศึกษาภาษาไทย
อย่างยิ่ง

ขอเสนอแนะ

ขอเสนอแนะสำหรับครู

1. ในการสอนหลักภาษาไทย ครูควรนำหลักทางภาษาศาสตร์เข้ามาช่วยใน
การพิจารณาเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ของคำในประโยค เพื่อจะได้ทราบถึงชนิดต่าง ๆ ของ
คำนั้น ๆ

2. ครูควรฝึกให้นักเรียนได้พิจารณาเกี่ยวกับลักษณะทางไวยากรณ์ ความ
หมาย และที่มาของคำชนิดต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวาง ได้รับความผลิต-
ผลิติน และมีความคิดสร้างสรรค์

3. เมื่อครูสอนเกี่ยวกับชนิดของคำที่อาจเกี่ยวพันกับเรื่องของคำซ้อน เช่น
คำอุทานเสริมบท คำซ้ำ ครูควรพิจารณาโดยอาศัยหลักความหมายของคำ เพื่อมิให้เกิด
ผิดพลาดขึ้นได้ ในการสอนควรเน้นประเภทที่สำคัญ ๆ ของคำซ้อนตามที่วิทยานิพนธ์นี้ได้
รวบรวมไว้

ขอเสนอแนะสำหรับผู้จะทำการวิจัยต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยเรื่องคำซ้อนนี้มุ่งศึกษาลักษณะและหน้าที่ทางไวยากรณ์
เป็นสำคัญ มิได้ศึกษาเกี่ยวกับแบบสร้างของคำซ้อน เช่น คำซ้อนแมงคำอาจเรียงสลับที่

กันได้ บางคำอาจเปลี่ยนความหมาย เช่น รong กับ รัม รong บางคำไม่เปลี่ยนความหมาย เช่น การงาน กับ งาน การ หรืออาจจะศึกษาเกี่ยวกับชนิดต่าง ๆ ของประโยค คำซ้อนบางคำอยู่ในรูปประโยคคำถามหรือปฏิเสธเท่านั้น รูปประโยคบอกเล่าธรรมดาไม่มีปรากฏ เช่น คำว่า ทยุกยา เราสามารถพูดได้ว่า เขาไม่สบายมาก ทยุกยา ก็ไม่มี หรือ เขาไม่สบายมาก ทยุกยามีไหม

2. ในภาษาไทย ยังมีคำประเภทที่คล้ายกับคำซ้อนแต่อยู่นอกเหนือนิยามของคำซ้อนในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือคำประเภทที่มีความหมายไปทางเดียวกัน เช่น หูตา เนื้อตัว ซึ่งอาจขยายคู่ได้เช่นกัน เช่น ส้มหูลืมตา หูหนาคาเลอ หรือ สงวนเนื้อสงวนตัว เป็นต้น และยังมีคำประเภทที่มีความหมายตรงข้ามมาซ้อนกันเป็น 2 คู่ เช่น ห้วนนอนปลายเท้า ฯลฯ อีกด้วย ถ้าผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไปได้วิจัยเรื่องนี้ละเอียดก็จะได้รู้คำตอบเกี่ยวกับสำนวนไทยดีขึ้น

3. ผู้วิจัยเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับหลักภาษาไทย อาจใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาตำแหน่งหน้าที่ของคำตามหลักภาษาศาสตร์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้เป็นประโยชน์ในการทำการวิจัยเรื่องอื่นต่อไป

4. เนื่องจากการวิจัยนี้ได้ศึกษาภาษาถิ่นของคำซ้อนโดยเฉพาะ จึงอาจมีตัวอย่างคำซ้อนที่มาจากภาษาถิ่นต่าง ๆ ไม่มากเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้มีการวิจัยเรื่องนี้อีกต่อไป เพื่อประโยชน์ในการศึกษาภาษาถิ่น วรรณคดีไทย และหลักภาษาไทยโดยทั่วไป